

Ivana Tomanović

I N T E R V J U

Pripremila Ivana Ristić

Ivana, održali ste juče predavanje u okviru Trećeg samita fotografa ex Jugoslavije u organizaciji Foto kluba Leskovac. Da li ste očekivali tako veliko interesovanje?

Nisam, iskreno. Rekla sam juče ovo je bilo jedno od posećenijih mojih predavanja, zaista sam putovala po celom regionu ex Jugoslavije, na raznim festivalima koji imaju internacionalni karakter, kao što je i ovaj vaš, tako da sam baš iznenađena pozitivno, super je bilo.

O čemu ste govorili?

Govorila sam o novom jeziku fotografije i to na način da sam uporedila klasične pristupe fotografiji, prosto iz želje da pokažem da se suštinski ništa nije promenilo, da se način građenja fotografije nije promenio, da se promenila stvarnost oko nas, svet oko nas i način gledanja.

Koja su vam pitanja najčešće postavljali?

Bilo je malo kritike što koristim isključivo strane fotografe, mislim da je ta kritika u redu i u buduće ću u svojim predavanjima da uzimam domaće fotografe. Kad kažem domaće autore tu podrazumevam autore iz celog regiona bivše Jugoslavije, to je ipak neka koherentna scena. Takođe, ljudi su želeli da potvrde neke svoje stavove i da potvrde svoje mišljenje. Koliko vidim, svest o tome još se nije razvila. Savremena fotografija je tu danas, dešava se. A vrlo teško možemo jasno i precizno da definišemo stav, lako je pričati o prošlosti, o sadašnjosti već nije. Tako da ljudi još uvek imaju puno nedoumica i tek sada grade stavove suštinski. Ja mogu da kažem da je moj stav prilično jasan, smatram savremenu fotografiju veoma uzbudljivom, drugačijom, ona se stalno menja u koraku sa vremenom, kao i život koji živimo.

Kakav je po vašem mišljenju značaj ovog Samita?

Mislím da je odlična stvar, volela bih da je bolje podržan, bez novca nema ništa. Svakako je super da imate podršku, ali da bi se stvar podigla na veći nivo, a mislim da bi mogla, potrebna je i veća podrška. Sigurna sam da će interesovanje biti i veće, uz bolji prostor, veće izložbe, više radionica, više predavanja, možda čak i malo duže da traje, sa bogatijim sadržajem. Ali, mislim da ima budućnost.

Da li bi razvoj mogao da krene i u pravcu balkanskog Samita?

Kako da ne. Mađari su nam se nekako odvojili, oni su otišli totalno u Evropu, ali Bugari, Rumuni, Grci, Turci sa kojima smo dosta dobro povezani, ja to sve, naravno, iz vizure časopisa gledam kakva je saradnja. To bi doprinelo raznovrsnosti, naročito zato što oni imaju malo više para od nas pa im je i scena razvijenija i imaju malo bolje tržište. Mi imamo problem sa tržištem, mi nemamo tržište, pa to određuje i na kom nivou je kultura, umetnost, pa i fotografija samim tim.

Kakvi su vam utisci o gradu s obzirom na to da ste prvi put u Leskovcu? Evo, trenutno smo na hidroelektrani Vučje koja je biser našeg kraja, kako doživljavate ovaj ambijent i prirodu?

Priroda je uvek lepa i ja, pošto živim u Beogradu, jedva čekam da izađem iz grada i da dođem u prirodu. Grad je interesantan, odmah se oseti da smo na jugu, oseti se ta dinamika, raznovrsnost. Na žalost, oseti se i vidi se da je kraj potpuno zaboravljen. Slušam od ljudi iz Leskovca šta je sve ovde bilo i to toliko fantastično zvuči i potpuno je neverovatno da više ne funkcioniše, ne mogu da razumem zašto. Ljudi su jako dobri, puni energije, elana, naravno, vidi se i razočaranost, kao i kod svih nas. Mogu samo da kažem da je velika šteta, nadam se da će to kad-tad da se preokrene i da će sve te divne stvari ponovo da se dešavaju, a vi radite na tome.

Vaš fotografski put je započeo na čuvenoj Praškoj akademiji?

Jeste, davne '92. sam otišla u Prag, to su bila loša vremena, nisam baš imala novca za studije, pa sam krenula, pa su me izbacili, pa su me ponovo primili. Znae kako, Zapad je surov, imate para studirate, nemate para ne studirate. Sve u svemu, '99. ja sam magistrirala, mogu da se pohvalim da sam bila dobar student. Divno je kada studirate nešto što volite, profesori su bili fenomenalni,

ta škola mi je ostala u jako lepom sećanju. Posle toga, bilo je tu nekih putovanja, traženja iskustava, časopis „Refoto“ kao vrlo bitna stavka u mom životu. Eto, ja sm vezana za njega od 2001. godine, prvo kao pomoćnik urednika, pa glavni urednik, pa sam onda malo otišla na drugu stranu u pedagogiju, od 2009/2010. sam docent na Akademiji umetnosti Univerziteta u Novom Sadu. Onda sam napravila pauzu što se tiče uredničkog posla, bila sam samo saradnik u časopisu. U međuvremenu sam počela da radim i kao predavač na beogradskoj privatnoj Akademiji umetnosti (bivša BK). Od ovog utorka sam ponovo u timu časopisa Refoto, Milan Živković i ja smo sada urednički tim, mi smo i onako funkcionisali kao tim, eto, ponovo zajedno radimo, unosimo neke novine. Naravno, internet web izdanje časopisa će postati dominantno, časopis se vraća na ono dvomesečno izdanje, kriza je i na nas uticala, ali ne damo se, ponudićemo neke druge, možda i bolje sadržaje, to će publika reći. Ja, eto, držim predavanja, radionice, dosta radim sa mladima, radim na toj edukaciji, bavim se, ne mogu da kažem teorijom fotografije, bavim se čitanjem fotografije i njenim plasiranjem u medijima, kako je vidimo, kako je prepoznajemo. Bavim se savremenom fotografijom, ona me privlači, interesantna mi je, ali sve to baziram na prilično dobrom znanju o istoriji fotografije i o klasičnim postulatima fotografije.

Šta je za vas fotografija i šta vas u fotografskom smislu zaokuplja?

Možda će se čitaoci iznenaditi, ja pričam o savremenoj fotografiji, a ovde sam ponela Jašiku G 124 MAT, fotografi će znati, dakle to je stari dvoooki analogni aparat na rol film 6x6, i dalje sam u starim klasičnim procesima, ja volim tu magiju, za mene je fotografija magija. Magija mračne komore, svetlog i tamnog, treba vam mrak da bi napravili sliku, ali bez svetlosti nema te fotografije, pa onda opet ulazite u mrak da bi dobili fotografiju, da bi razvili, pa onda opet tamo puštate svetlo, imate neku kontrolu, ali ne u potpunosti. Za mene je stvarnost samo polazna tačka da bih kreirala neku svoju stvarnost. Volim da se igram sa time, to je magija, totalna magija. Digitalna fotografija, moram da priznam, malo ubija tu magiju, tu je sve dato unapred, rezultat možete da vidite odmah, a ja to ne volim. Ja volim da čekam i volim da pustim vreme da deluje na taj film i moju svest o tome šta sam fotografisala.